

Forgreninger, at de lægger Hænderne i Skødet med et trøstesløst: »de fattige har i altid iblandt eder«, eller det ligesaa trøstesløse: »Kampen for Eksistensen er ubønhørlig«; og selv de, som med mest Energi har kæmpet imod den bestaaende Uret, de rene Socialister, har troet, det var nødvendigt at konstruere et uhyre, overciviliseret Statsmaskineri til at standse det Mølleværk, hvorunder nu saa mange knuses.

I Modsætning hertil sætter Henry George sit: det sociale Spørgsmaal er i Grunden simpelt. Ikke saaledes at forstaa, at det kan løses i en Haandevending ved smaa Lapperireformer; men Fattigdomsondet og dets talrige Børn har en tydelig Hovedaarsag, der *kan* skaffes af Vejen. Hovedaarsagen til Nøden midt i den voksende Rigdom er *Uretten*; naar »Arbejder« og »Fattigmand« er omtrent ensgyldige Ord, da er det, fordi vi aldrig for Alvor har forsøgt at virkeliggøre, hvad vi alle forlængst har godkendt paa Papiret: at Arbejdets Frugtene tilhører dem, som har *frembragt* den, fordi den *virkelige Ejendomsret* ikke respekteres i ringeste Maade. »Men, Gud bevares!« vil mange vel udbryde, vi har jo ingen Røvere og de sølle Tyve straffer vi da haardt nok; Tyveri er jo omtrent det værste, vor Strafferet kender«. Og dog er det netop Ejendomsretten, vor nuværende Samfundsorden lader haant om. Lad os se lidt nærmere derpaa: I gamle Dage røvede de store fra de smaa eller gjorde dem til Slaver og fratog dem paa den Vis deres Arbejdes Frugt, men nu? Her lever en stor Godsejer, der ejer flere Tusende Tønder Land. Er han rig? Ja naturligvis — Bestiller han da noget? Nej, ikke noget videre. Men hvorfor i al Verden er han da rig? Jo, det véd vi jo alle: fordi han har Ret og Magt til at kræve Afgift af alle, der vil leve paa og bruge »hans Jord«, og — hvad der er endnu besynderligere — alle Beboerne paa hans Gods lever i den bagvendte Tro, at det er den rimeligste Sag af Verden, at de skal føde og fede ham ved deres Slid fremfor sig selv og Kone og Børn.

Eller, kort og godt, uden Eksempler, Samfundsordenen er nu saaledes, at enhver, der vil arbejde, maa faa Retten til at bruge Jorden — hvorfra al Rigdom frembringes — give Fjerdeparten eller Halvparten af, hvad han frembringer, til en anden, som kan tilegne sig det uden at røre en Finger. Dette er Grundaarsagen til Uligheden, dette, at nogle i Egenskab af Jordens Ejere kan tilegne sig Arbejdsudbyttet. Og dette er tillige *Grunduretten*, thi hvem kan i Virkeligheden nægte, at alle Mennesker har *lige Ret* til at arbejde og bruge sine Kræfter og nyde Frugten deraf.

Ikke saaledes at forstaa, at der ikke er andre Maader, hvorpaa de mægtige udbytter de undertrykte, men dette er Hovedaarsagen. Og førend dette Misforhold ændres, er